

PROGRAM
WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY
ZESPOŁU SZKÓŁ
BUDOWLANO – GEODEZYJNYCH
im. Stefana Władysława Bryły
w Białymstoku

Białystok, 2017

PODSTAWA PRAWNA:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483, z późn. zm.),
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59),
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka,
- Konwencja o Prawach Dziecka (przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.),
- Ustawa o Systemie Oświaty z dnia 7 września 1991r. (Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
- Ustawa Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982r. (Dz. U. z 2014 r., poz. 191),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012r. poz. 124 oraz z 2015r. poz. 28 i 875),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół z dnia 27 sierpnia 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 977),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach z dnia 7 lutego 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 184),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2017 r. poz. 860),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach z dnia 31 sierpnia 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1643),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz.414),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty, działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015r. poz.1249),
- Statut Zespołu Szkół Budowlano – Geodezyjnych im. S. Wł. Bryły w Białymstoku,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2015 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. 2015 poz. 1256).

WSTĘP

Zespół Szkół Budowlano – Geodezyjnych w Białymstoku to placówka z ponad siedemdziesięcioletnią tradycją, która wykształciła i wychowała ponad 14 tysięcy absolwentów. Działania naszej szkoły odzwierciedlają słowa patrona S. Wł. Bryły „*Budujemy mosty nie tylko drogowe*”. Codzienna praca jest tworzeniem pomostów pomiędzy: edukacją i wychowaniem, światem dorosłych i młodzieży, środowiskiem szkolnym i domowym. Porozumienie to jest możliwe dzięki zaangażowaniu nauczycieli i innych pracowników szkoły, wykraczającemu poza sztywne ramy instytucjonalne. Pasja, autorytet, wierność tradycji i otwartość na zmieniający się świat, stanowią bazę w relacji z młodym człowiekiem.

W dużej mierze odpowiedzialność za wychowanie dziecka ponoszą rodzice. Jednak nauczyciele, wykorzystując swoją wiedzę i umiejętności społeczne, towarzyszą młodzieży w określaniu ich atutów, talentów, predyspozycji zawodowych, jak również niedoskonałości. Pokazują czym jest prawda, mądrość, dobro, szacunek, solidne wykształcenie, zdrowie, umiejętność różnicowania poglądów, oceny otaczającego świata. Są wsparciem i jednocześnie partnerem dla rodziców w tym trudnym procesie wychowania.

Wspólnym mianownikiem wszystkich zajęć edukacyjnych i obszarów pracy szkoły jest dbałość o wszechstronny rozwój ucznia w sferach: fizycznej, psychicznej, społecznej i aksjologicznej. Efekt zostaje osiągnięty, gdy młody człowiek ze świadectwem ukończenia szkoły w dłoni jest przygotowany do pracy w zawodzie, zna swoją wartość, umie planować przyszłość i realizować swoje zamierzenia, jest otwarty i pełen odwagi na zdarzenia w szybko zmieniającym się świecie.

Wieloletnie doświadczenie w pracy z młodzieżą, cykliczne sprawdzanie stanu dydaktyczno – wychowawczego szkoły, pozwala jej pracownikom na skuteczne planowanie działań wychowawczo – profilaktycznych tak, aby były odpowiedzią na rzeczywiste trudności i zagrożenia. Są to przede wszystkim zadania na poziomie profilaktyki uniwersalnej i selektywnej. W odniesieniu do konkretnych uczniów i sytuacji, gdzie występuje zagrożenie zdrowia i życia, kierowane są działania z poziomu profilaktyki wskazującej. Program adresowany jest do wszystkich grup tworzących środowisko szkolne, to jest: uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz rodziców. Kierunek pracy wychowawczo – profilaktycznej oparty jest o diagnozę czynników chroniących i czynników ryzyka wśród młodzieży naszej szkoły.

DIAGNOZA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO

Diagnozy środowiska szkolnego dokonano na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w czerwcu 2017 r. wśród uczniów i ich rodziców, obserwacji zachowań uczniów, analizy frekwencji i ocen w dziennikach lekcyjnych, analizy frekwencji rodziców na zebraniach organizowanych przez szkołę, rozmów z nauczycielami, uczniami, rodzicami.

Mocne strony szkoły:

- efektywna współpraca ze środowiskiem lokalnym,
- duży potencjał kadry nauczycielskiej- wysokie kwalifikacje nauczycieli,
- nastawienie wszystkich nauczycieli i pracowników szkoły na budowanie dobrych relacji z uczniami i ich rodzicami,
- wypracowane i skuteczne metody współpracy z rodzicami,
- wysoko rozwinięta współpraca z firmami i przedsiębiorstwami branżowymi,
- dobrze wyposażone pracownie do zajęć praktycznych, sportowych, ogólnokształcących,
- umiejętność rozpoznawania specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów oraz dostosowania form i metod pracy
- umiejętność wykorzystania funduszy Unijnych (wdrażane programów, projektów).

Wyodrębniono następujące obszary zachowań problemowych wśród uczniów:

- wagary,
- palenie papierosów,
- brak dyscypliny (spóźnianie się na lekcje, używanie komórek podczas lekcji, nie reagowanie na polecenia, brak zmiany obuwia),
- dotyczy indywidualnych przypadków – używanie wulgaryzmów, nieodpowiednie zachowaniu i strój, brak motywacji do nauki oraz niewystarczający poziom potrzeb edukacyjnych uczniów, eksperymentowanie z substancjami psychoaktywnymi (marihuana, dopalacze, alkohol,
- nadużywanie komputera (Internet, gry) i telefonu komórkowego,
- zaburzona komunikacja bezpośrednia, która jest zastępowana przez media społecznościowe,
- niewłaściwa organizacja dnia, nawyków żywieniowych,
- przynależność do grup rówieśniczych, które wywierają negatywny wpływ na rozwój psychospołeczny młodego człowieka,
- trudna sytuacja społeczno – ekonomiczna rodziny (niskie dochody w rodzinie, brak umiejętności wychowawczych rodziców, dysfunkcyjność rodziny).

ŚRODOWISKO

Szkoła usytuowana jest na jednym z najstarszych osiedli miasta, w centrum Białegostoku. Pracuje w niej 72 nauczycieli, uczy się zaś około 700 uczniów. Posiada bardzo dobrą bazę lokalową, wszystkie sale lekcyjne wyposażone są w nowoczesny sprzęt służący realizacji procesu dydaktyczno – wychowawczego za pomocą nowatorskich form i metod pracy. Nowoczesna hala sportowa z pełną infrastrukturą, w skład której wchodzi sale do tenisa stołowego, siłownia, sala do aerobiku, wielofunkcyjne boisko, dobrze służą realizacji celów związanych z wychowaniem zdrowotnym i profilaktyką zachowań ryzykownych. Placówka posiada trzy doskonale wyposażone pracownie

do zajęć praktycznych oraz współpracuje z instytucjami i przedsiębiorstwami z branży budowlanej i geodezyjnej, w których to młodzież doskonali swoje umiejętności praktyczne w ramach przygotowania do zawodu. Dzięki temu szkoła stale rozwija i doskonali formy oraz metody pracy dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i profilaktycznej z uczniami oraz współpracy z rodzicami. Uczniowie oprócz zajęć dydaktycznych mogą rozwijać swoje zainteresowania w wielu dziedzinach na zajęciach pozalekcyjnych zarówno z przedmiotów ogólnych jak i zawodowych. Oprócz tej oferty mogą rozwijać swoją wiedzę i umiejętności uczestnicząc w realizowanych przez szkołę projektach: Erasmus +, „Dobry zawód – lepsze życie”, „Wiemy więcej – budujemy więcej”. Kadra pedagogiczna realizuje zadania dydaktyczno - wychowawcze we współpracy z rodzicami, których efektem jest wzajemne zrozumieniem swoich potrzeb, celów i priorytetów i skutkuje sukcesami szkoły i dobrą opinią w środowisku. Środowisko, z którego pochodzi młodzież kształcąca się w ZSB-G jest zróżnicowane. Ponad połowa uczniów pochodzi ze środowiska wiejskiego. Części rodzin ma problemy finansowe. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest panujące w regionie bezrobocie. W roku szkolnym 2016/2017 decyzją Urzędu Miasta Białystok 19 uczniów otrzymywało stypendium szkolne (socjalne). Niektórzy rodzice uczniów, w celach zarobkowych, emigrują za granicę. Wiąże się to z zagrożeniem poczucia bezpieczeństwa wśród dojrzewającej młodzieży. Niskie dochody i brak perspektyw życiowych są często przyczyną anomii społecznej. Zaniedbania środowiskowe powodują obniżenie motywacji do nauki. Do szkoły uczęszczają również uczniowie, którzy zaraz po zakończeniu edukacji szkolnej planują znaleźć pracę, aby podwyższyć standard życia. Kolejna grupa młodzieży podejmuje pracę dorywczą w ciągu roku szkolnego, bądź w trakcie wakacji. Spowodowane jest to niedostatkami finansowymi lub zmianą systemu wartości. Duża grupa młodzieży technikum chciałaby kontynuować naukę na wyższych uczelniach technicznych mimo bariery finansowej.

ADRESACI

Program adresowany jest do całej społeczności szkolnej ZSB-G (uczniów, rodziców, kadry pedagogicznej, pracowników szkoły), która jest współodpowiedzialna za wszechstronny rozwój ucznia. Służą temu następujące zadania realizowane przez wszystkie grupy odbiorców:

Uczniowie, Samorząd Uczniowski:

- przy wsparciu rodziców, wychowawców i nauczycieli i innych pracowników szkoły dbają o swój rozwój w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej i aksjologicznej,
- przestrzegają przepisów prawa zawartego w Statucie Szkoły,
- współtworzą społeczność szkolną, korzystają z prawa do samorządności,
- prowadzą zdrowy tryb życia, dbają o swoje zdrowie i zdrowie i bezpieczeństwo innych osób w szkole,
- przejawiają szacunek dla kultury, języka, tradycji narodowych, uczestniczą w opiniowaniu dokumentów szkolnych,
- współorganizują życie szkolnej społeczności,
- rozpoznają swoje potrzeby edukacyjne,
- budują relacje społeczne, sprzyjające bezpiecznemu rozwojowi,
- rozwijają poczucie godności własnej osoby i szacunek dla godności innych osób,
- rozbudzają swoją naturalną ciekawość poznawczą,
- przy wsparciu dorosłych potrafią rozwiązywać problemy z różnych dziedzin, współpracują w zespole, aktywnie uczestniczą w realizowanych przez szkołę projektach,

- potrafią krytycznie analizować informacje, bezpiecznie poruszać się w przestrzeni cyfrowej,
- posiadają wiedzę z zakresu prawidłowego odżywiania się, korzyści płynących z aktywności fizycznej,
- rozwijają postawy obywatelskie, patriotyczne i społeczne.

Rodzice:

- mają prawo do wychowywania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem i moralnymi, jeśli nie są one sprzeczne z prawami dziecka,
- znają i akceptują program wychowawczo-profilaktyczny proponowany przez szkołę,
- wspierają wychowawców i nauczycieli w podejmowanych przez nich działaniach, służą wiedzą doświadczeniem, pomocą,
- aktywnie uczestniczą w życiu szkoły, mają realny wpływ na jakość pracy szkoły,
- wspierają dziecko i zapewniają mu poczucie bezpieczeństwa,
- udzielają informacji zwrotnych, opiniują pracę szkoły,
- wnioskuje o objęcie dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Wychowawcy klas:

- motywują do wykonywania obowiązków ucznia oraz wdrażają uczniów do samorozwoju,
- dbają o przyjazną atmosferę do nauki w zespole klasowym, wspierają integrację zespołu klasowego,
- rozwijają u uczniów świat wartości,
- kształtują postawy otwarte wobec świata i innych ludzi,
- zachęcają do aktywności w życiu społecznym,
- formują poczucie odpowiedzialności za zbiorowość,
- zachęcają do aktywnego udziału w życiu kulturalnym szkoły, środowiska lokalnego, kraju,
- uświadamiają zasady bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej,
- indywidualizują wspomaganie rozwoju każdego ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości,
- wnioskuje o objęcie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną i monitorują jej przebieg,
- dbają o kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów,
- zachęcają do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w wolontariat,
- rozwijają kompetencje społeczne uczniów m. in. komunikację i współpracę w grupie,
- uczą rozwiązywania problemów, a także wzmacniają poczucie własnej wartości,
- podejmują działania związane z miejscami ważnymi dla pamięci narodowej, formami upamiętniania postaci i wydarzeń z przeszłości, najważniejszymi świętami narodowymi i symbolami państwowymi,
- dokonują rozpoznania sytuacji rodzinnej i osobistej ucznia,
- podejmują działania w przypadkach zagrożeń dotyczących uczniów, zaniedbań opiekuńczych, itp.,
- współpracują z nauczycielami uczącymi w klasie,
- współpracują z rodzicami, włączając rodziców w sprawy programowe i organizacyjne klasy.

Nauczyciele:

- realizują w toku pracy wychowawczej treści i działania zawarte w programie wychowawczo-profilaktycznym szkoły,
- w swojej pracy uwzględniają indywidualne możliwości i potrzeby edukacyjne ucznia,
- oddziałują wychowawczo na uczniów niezależnie od przypisanych im funkcji dydaktycznych,
- rozwijają u uczniów sprawne komunikowanie się w języku polskim oraz w językach obcych nowożytnych,
- w pracy dydaktycznej, wychowawczej i profilaktycznej rozwijają świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazują wzorce postępowania i budowania relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia,
- inspirują uczniów do twórczych poszukiwań, aktywności i samodzielności,
- rozwijają kompetencje uczniów, takie jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość,
- kształcą i wychowują w duchu patriotyzmu,
- udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów, udzielają informacji zwrotnych związanych z problemami w nauce oraz na temat przejawianych zdolności,
- ukazują wartość wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności,
- uczą poszukiwania, krytycznej analizy oraz wykorzystywania informacji z różnych źródeł;
- rozwijają umiejętności kreatywnego rozwiązywania problemów z różnych dziedzin z wykorzystaniem metod i narzędzi z zakresu technologii informacyjnej,
- dostosowują wymagania edukacyjne do specyficznych potrzeb uczniów,
- współpracują z pedagogami i psychologiem szkolnym w pracy wychowawczo-profilaktycznej z uczniami,
- wzmacniają poczucie tożsamości narodowej, przywiązanie do historii i tradycji narodowych,
- kształtują postawę szacunku dla środowiska przyrodniczego, do działań na rzecz ochrony środowiska oraz rozwijają zainteresowanie ekologią,
- motywują do udziału w projektach zespołowych lub indywidualnych oraz organizacja i zarządzanie projektami.
- tworzą i dbają o atmosferę życzliwości i zrozumienia, budzą szacunek swoją wiedzą, kompetencjami i postawą.
- stwarzają uczniom warunki do indywidualnego kierowania procesem uczenia się.
- wykonują działania opiekuńcze wobec uczniów odpowiednio do istniejących potrzeb.

Pedagog szkolny, doradca zawodowy:

- koordynują pracę wychowawczo-profilaktyczną nauczycieli i wychowawców w trosce o zrównoważony rozwój uczniów w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej,
- prowadzą zajęcia psychoedukacyjne oparte na wartościach, rozwijają poczucia godności własnej uczniów i szacunek dla godności innych osób,
- wyposażają uczniów w wiadomości oraz kształtują umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany rozumieć świat,
- poznają środowisko uczniów, diagnozują indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów .

- określają przyczyny niepowodzeń szkolnych uczniów oraz organizują im system wsparcia,
- udzielają wsparcia psychologicznego uczniom zdolnym,
- współorganizują działania nauczycieli i rodziców z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb,
- organizują i realizują w środowisku szkolnym zadania i działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej,
- inicjują i prowadzą działania mediacyjne i interwencyjne w środowisku szkolnym,
- wspiera ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji, przygotowuje uczniów do wyboru kierunku kształcenia,
- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego,
- diagnozują potrzeby i problemy zdrowotne uczniów,
- informują rodziców o stanie zdrowia dziecka,
- w sposób zindywidualizowany wspomagają rozwój każdego ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości,
- wspierają wychowawców i nauczycieli w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej i w realizowaniu zadań zawartych w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym,
- zachęcają uczniów do działań prospołecznych, promują postawy wolontaryjne w środowisku uczniów
- pracują nad kształtowaniem postaw prozdrowotnych uczniów, bezpiecznych dla zdrowia własnego i innych osób,
- współpracują z wychowawcami i nauczycielami w zakresie ugruntowywania wiedzy uczniów z zakresu prawidłowego odżywiania się, korzyści płynących z aktywności fizycznej, a także stosowania profilaktyki.
- wspierają integrację zespołu klasowego,
- wykonują działania opiekuńcze wobec uczniów odpowiednio do istniejących potrzeb.
- Dbają o dobry przepływ informacji w sprawach uczniów,

Pracownicy szkoły:

- dbają o bezpieczeństwo w szkole i godne warunki nauki i pracy,
- reagują na przejawy zachowań ryzykownych, niekulturalnych uczniów,
- reagują zgodnie z procedurami na sytuacje związane z zagrożeniem bezpieczeństwa i zdrowia w szkole,
- wspierają uczniów, pomagają rozwiązywać zgłaszane trudności,
- są wrażliwi i zwracają uwagę na kulturę zachowań uczniów,
- współpracują z dyrekcją szkoły, nauczycielami, wychowawcami, pedagogami, psychologiem szkolnym, informują o sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu w szkole,
- są życzliwi i wspierający dla wszystkich podmiotów środowiska szkolnego.

MISJA I WIZJA SZKOŁY

Misja szkoły

„Kraj, który w technice nie postępuje, cofa się”

(S. Wł. Bryła)

Wizja szkoły

Zespół Szkół Budowlano-Geodezyjnych to kluczowa placówka kształcenia zawodowego, atrakcyjna i otwarta na współpracę, nowoczesna w swojej pracy dydaktycznej i wychowawczej, generująca wysokiej jakości specjalistów, zapewniająca warunki dla rozwoju społecznego młodzieży, zaspokajania ich potrzeb, atrakcyjna dla rozwoju aspiracji, z poszanowaniem tradycji i etyki.

Z jak ZAWÓD

S jak SAMOREALIZACJA

B jak BUDOWANIE WIĘZI

G jak GWARANCJA SUKCESU

Świadomość wspólnej wizji przenosi się na plan działania, w którym cele i priorytety doprowadzą do konkretnych efektów.

SYLWETKA ABSOLWENTA TECHNIKUM BUDOWLANO – GEODEZYJNEGO:

Obowiązkiem Szkoły w obecnych czasach jest wypracowanie takiego modelu absolwenta, aby miał możliwości rozwoju osobowości, swoich uzdolnień i umiejętności, zdobywania dalszego wykształcenia poprzez kształcenie ustawiczne.

Absolwent Technikum Budowlano-Geodezyjnego:

1. Posiada wiedzę i umiejętności z przedmiotów ogólnych i zawodowych przewidzianych programem nauczania oraz dąży do dalszego rozwoju intelektualnego.
2. Posiada umiejętności zawodowe na wysokim poziomie oraz jest otwarty na ciągłe doskonalenie i mobilność zawodową.
3. Jest dobrze przygotowany do kolejnego etapu kształcenia.
4. Potrafi funkcjonować w społeczeństwie demokratycznym, szanuje historię i kulturę narodową, jest patriotą.
5. Zna zasady etyki zawodowej.
6. Dbą o swój rozwój zawodowy i indywidualny, zgodnie z przyjętymi wartościami moralnymi, podejmuje odpowiedzialne decyzje osobiste oraz te związane z karierą zawodową.
7. Skutecznie komunikuje się w języku obcym.
8. Reprezentuje określone postawy społeczne: otwartość na wartości uniwersalne, ciekawość świata, dbanie o kulturę języka ojczystego, umiejętność krytycznego, logicznego i twórczego myślenia, umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji, przeciwstawianie się złu, niesprawiedliwości i nałogom, poczucie bycia obywatelem Polski, Europy i świata.
9. Posiada umiejętności organizacyjne, jest przedsiębiorczy, odważnie prezentuje własny punkt widzenia, bierze udział w dyskusjach, zachowuje otwartość na nowe poglądy.
10. Stale rozwija w sobie cechy charakteru i osobowości, takie jak: poszanowanie prawa, rzetelność, życzliwość, poczucie własnej wartości i honoru, odpowiedzialność, obowiązkowość, wrażliwość na niesprawiedliwość i zło, kultura osobista, takt, opanowanie, lojalność.
11. Przyjmuje określoną postawę wobec innych ludzi: aktywnie uczestniczy w życiu społecznym i kulturalnym, wyraża życzliwość, szacunek i tolerancję wobec innych, poczuwa się

do odpowiedzialności za sytuacje, w których uczestniczy i ma świadomość konsekwencji swoich działań.

12. Szanuje tradycje szkoły, dobrze wspomina ludzi, którzy dbali o jego wykształcenie i wychowanie.

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Podstawowym założeniem Programu Wychowawczo - Profilaktycznego jest eliminowanie bądź osłabianie szkodliwych wpływów czynników ryzyka i poszukiwanie oraz wzmacnianie czynników chroniących. Program obejmuje działania wspierające zdrowie, promujące osobisty (fizyczny, psychiczny, społeczny i aksjologiczny) rozwój uczniów, umiejętność konstruktywnego spędzania czasu wolnego oraz działania zapobiegające pojawianiu się problemów związanych z działaniem czynników ryzyka. Obejmuje trzy poziomy działań profilaktycznych: profilaktykę uniwersalną, profilaktykę selektywną, profilaktykę wskazującą.

Przeprowadzona analiza sytuacji wychowawczej w szkole, wskazała na konieczność wdrożenia w Programie Wychowawczo – Profilaktycznym przede wszystkim działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej i selektywnej. Obejmuje także obszar profilaktyki wskazującej, w pracy z uczniami przejawiającymi zachowania ryzykowne, które stanowią zagrożenie dla ich zdrowia lub życia oraz mają destrukcyjny wpływ na grupę oraz rodzinę.

W ramach programu podjęte zostaną działania:

- informacyjne,
- edukacyjne,
- integracyjne,
- wdrażające określone umiejętności,
- interwencyjne – w oparciu o procedury postępowania nauczycieli w ZSB-G w Białymstoku, w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją.

CEL GŁÓWNY:

Działalność szkoły (wychowawcza, edukacyjna, informacyjna, profilaktyczna) wśród całej społeczności szkolnej w celu przeciwdziałania uzależnieniom i zachowaniom ryzykownym młodzieży.

CELE STRATEGICZNE:

- uświadomienie młodzieży roli umiejętnego rozwiązywania problemów w sytuacjach trudnych,
- kształtowanie i wzmacnianie postaw pożądanych społecznie,
- przygotowanie do współdziałania w grupie oraz do przestrzegania norm społecznych,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- poszerzanie wiedzy i umiejętności z zakresu wiedzy ogólnej oraz rozwijanie zainteresowań i zdolności,
- skoordynowanie oddziaływań wychowawczych domu, szkoły i środowiska rówieśniczego,
- przygotowanie ucznia do samodzielnego dokonywania wyborów i ponoszenia ich konsekwencji,

- kształtowanie systemu wartości zgodnego z obowiązującymi normami społecznymi,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości wśród uczniów,
- podnoszenie świadomości roli zdrowia psychicznego wśród uczniów.

TRĘŚCI WYCHOWAWCZE KIEROWANE DO UCZNIÓW:

Sfera	Zadania szkoły	Formy realizacji	Wykonawcy zadania
Fizyczna	1. Promocja zdrowego stylu życia.	- wdrażanie i realizacja programów profilaktycznych, - zajęcia w ramach godzin z wychowawcą, - spotkania z ekspertami, osobami promującymi zdrowy styl życia, - zajęcia pozwalające konstruktywnie wykorzystywać czas wolny (sportowe, artystyczne; przedmiotowe).	higienistka szkolna, nauczyciel świetlicy, opiekun koła PCK, pedagog szkolny, wychowawcy klas, nauczyciele
	2. Kształtowanie umiejętności samodzielnego dokonywania wyborów zachowań chroniących zdrowie własne i innych.	- wdrażanie i realizacja programów profilaktycznych, - zajęcia w ramach godzin z wychowawcą, - prezentacja prac promujących zdrowy styl życia, - prezentacja pasji, zainteresowań, osiągnięć uczniów, - dostosowanie asortymentu sklepiku szkolnego do zasad zdrowego żywienia.	higienistka szkolna, nauczyciel świetlicy, opiekun koła PCK, pedagog szkolny, nauczyciele, rodzice, pracownicy administracyjno - obsługowi
	3. Uświadomienie zagrożeń związanych z uzależnieniami od substancji psychoaktywnych i behawioralnymi (komputer, hazard, komórka).	- wdrażanie i realizacja programów profilaktycznych, - zajęcia w ramach godzin z wychowawcą, - praca indywidualna z uczniami – współpraca z rodzicami, - organizacja i współorganizacja szkoleń dla nauczycieli i pracowników szkoły, - zajęcia edukacyjne dotyczące odpowiedzialności prawnej, - przedstawienia profilaktyczne, - włączenie się w ogólnopolskie akcje: Dzień bez papierosa, Dzień bez alkoholu, Światowy dzień walki z HIV/ AIDS, - współpraca z ośrodkami i instytucjami wspierającymi szkołę, m.in. MONAR-em, ETAP-em, Komendą Miejską	Wychowawcy klas, pielęgniarka szkolna, nauczyciel świetlicy, opiekun koła PCK, pedagog szkolny

		Policji, Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną nr 1.	
	4. Przekazywanie sposobów aktywnego spędzania czasu wolnego.	<ul style="list-style-type: none"> - koła zainteresowań (pozalekcyjne); - prezentacja pasji, zainteresowań uczniów, - współpraca z rodzicami przy wspieraniu potencjału młodzieży, - organizacja wycieczek. 	nauczyciele, wychowawcy klas, rodzice
	5. Propagowanie ekologicznego modelu funkcjonowania we współczesnym świecie – uświadomienie zagrożeń cywilizacyjnych i ukazywanie sposobów zapobiegania degradacji środowiska naturalnego.	<ul style="list-style-type: none"> - realizacji programów proekologicznych, - zajęcia dydaktyczne dotyczące tematyki ekologicznej, - dostęp do koszy do segregacji śmieci na terenie szkoły, - promocja idei kierunku kształcenia: technik urządzeń i systemów energii odnawialnej. 	nauczyciele przedmiotów przyrodniczych i zawodowych, nauczyciele prowadzący akcje proekologiczne, wychowawcy, pracownicy obsługi
Psychiczna	1. Budowanie poczucia bezpieczeństwa w szkole i klasie.	<ul style="list-style-type: none"> - obserwacja uczniów podczas zajęć szkolnych, - rozmowy indywidualne z uczniami, ich rodzicami, opiekunami, kuratorami, - zajęcia w ramach godzin z wychowawcą diagnozujące poczucie bezpieczeństwa uczniów w klasie, szkole, - prowadzenie dokumentacji wychowawczej zawierającej spostrzeżenia dotyczące postaw i zachowań poszczególnych uczniów (szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi), - zajęcia ukierunkowane na rozwijanie postaw prozdrowotnych - warsztaty dla nauczycieli i rodziców w zakresie rozwijania kompetencji wychowawczych. 	wychowawcy klas, pedagog szkolny, nauczyciele
	2. Pomoc w samopoznaniu i rozwijaniu adekwatnej samooceny.	<ul style="list-style-type: none"> - indywidualna opieka nad uczniami z rodzin dysfunkcyjnych oraz uczniami wymagającymi indywidualnego traktowania ze względu na deficyty emocjonalne i intelektualne, zdrowotne, - wdrażanie programu adaptacyjnego dla uczniów klas I – cykl zajęć integracyjnych, 	wychowawcy klas, pedagog szkolny, szkolny doradca zawodowy, higienistka

		<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z poradniami specjalistycznymi (np. skierowanie na konsultacje, terapie), - organizacja kół zainteresowań, konkursów, olimpiad, - wdrażanie programów wychowawczych rozwijających umiejętności interpersonalne, - współpraca z rodzicami, - zajęcia psychoedukacyjne w ramach godzin z wychowawcą. 	
	3. Umiejętność rozpoznawania, nazywania i wyrażania uczuć oraz radzenia sobie ze stresem.	<ul style="list-style-type: none"> - program dla maturzystów „Stres pod kontrolą”, - zajęcia psychoedukacyjne na godzinach z wychowawcą, - stosowanie technik relaksacyjnych przeciwdziałającym stresom, - praca indywidualna z uczniami przeżywającymi trudności, - współpraca z rodzicami, - współpraca z placówkami specjalistycznymi (np. kierowanie na konsultacje i terapie) - diagnoza samopoczucia uczniów w grupie (klasie), w szkole. 	wychowawcy klas, pedagog szkolny, wychowawca świetlicy
	4. Kształtowanie poczucia odpowiedzialności.	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia w ramach godzin wychowawczych, - praca indywidualna z uczniem dotycząca roli dokonywania właściwych wyborów; - współpraca z rodzicami, - praca dydaktyczno – wychowawcza z klasami. 	nauczyciele, rodzice
	5. Pomoc w odkrywaniu własnych możliwości, predyspozycji, talentów i ich wykorzystywanie w dalszym rozwoju zawodowym i osobistym.	<ul style="list-style-type: none"> - przysposobienie czytelnicze i informacyjne, - przygotowanie do udziału w kołach zainteresowań, konkursach, olimpiadach; - zajęcia praktyczne, - zajęcia ze szkolnym doradcą zawodowym ukierunkowane na umiejętność odnalezienia się na rynku pracy. 	szkolny doradca zawodowy, nauczyciele, opiekunowie kół zainteresowań

	6. Budzenie ciekawości poznawczej.	- organizowanie konkursów przedmiotowych i artystycznych, - stosowanie aktywizujących metod na zajęciach lekcyjnych.	nauczyciele, nauczyciel świetlicy
	7. Doskonalenie umiejętności planowania dalszej ścieżki edukacyjnej i kariery zawodowej odpowiadającej predyspozycjom i zainteresowaniom uczniów.	- zajęcia i konsultacje z doradcą zawodowym; - zajęcia poświęcone kształtowaniu umiejętności planowania ścieżki kariery, - spotkania z przedstawicielami uczelni wyższych, przedsiębiorstw branżowych, pracodawcami, - zajęcia poświęcone osiągnięciu własnych celów życiowych.	doradca zawodowy wychowawcy nauczyciele rodzice
	8. Kształtowanie właściwych nawyków zdrowotnych i higienicznych.	- wdrażanie i realizacja programów profilaktycznych, - treści poruszane w czasie zajęć dydaktycznych i wychowawczych dotyczące m.in. zdrowego żywienia, aktywności fizycznej, prawidłowej organizacji dnia, uzależnień, - praca indywidualna – współpraca z rodzicami, - dostosowanie asortymentu w sklepiku szkolnym do zasad zdrowego żywienia.	higienistka szkolna, nauczyciel świetlicy, opiekun koła PCK, pedagog szkolny, wychowawcy klas, inni pracownicy szkoły
Społeczna	1. Rozwijanie umiejętności twórczego myślenia.	- indywidualna praca z uczniem-uwzględnianie w programach dydaktyczno – wychowawczych klas programów wyzwalających aktywność twórczą uczniów, - samodzielna i grupowa praca na zajęciach, ucząca otwartości na różne metody pracy i niestandardowe rozwiązania.	nauczyciele, nauczyciel świetlicy, doradca zawodowy, pedagog
	2. Kształtowanie umiejętności trafnej oceny własnych reakcji i zastosowania ich w relacjach społecznych.	- zajęcia integracyjne w ramach godzin z wychowawcą, - warsztaty dla nauczycieli przygotowujące do pracy wychowawczej z klasą, - współpraca z placówkami specjalistycznymi wspierającymi szkołę (konsultacje),	wychowawcy klas, pedagog szkolny, nauczyciele, doradca zawodowy, rodzice

		<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie sytuacji rozwijających współdziałanie, współtworzenie oraz współodpowiedzialność za wykonywane zadania w klasach, na rzecz szkoły, środowiska lokalnego, - organizowanie wspólnych wyjść, wycieczek i wyjazdów, - określanie charakteru zespołu poprzez ustalenie wspólnych zainteresowań grupy i ich rozwijanie, - wspieranie inicjatyw młodzieży – tworzenie kronik klasowych, albumów, prezentacji, grupy na facebook’u, - organizowanie lub wskazywanie warsztatów, szkoleń dla rodziców rozwijających kompetencje wychowawcze, komunikację interpersonalną, - praca indywidualna z uczniami oraz współpraca z rodzicami, - realizacja ćwiczeń w grupach na wszystkich zajęciach, - zajęcia warsztatowe dla nauczycieli i uczniów z zakresu komunikacji interpersonalnej. 	
	3. Zaangażowanie młodzieży w działalność prospołeczną.	<ul style="list-style-type: none"> - udział w akcjach charytatywnych (Klub Młodych Wolontariuszy, Koło PCK), - praca na rzecz środowiska lokalnego poza szkołą (np. działalność wolontaryjna); - akcje krwiodawstwa. 	opiekunowie kół, nauczyciele, pedagog szkolny
	4. Wdrażanie do samorządności.	<ul style="list-style-type: none"> - powierzanie zadań do wykonania grupom (klasom), - aktywna praca w samorządzie szkolnym; - aktywna działalność w Młodzieżowej Radzie Miasta, - zajęcia w ramach godzin z wychowawcą. 	wychowawcy klas, opiekun Samorządu Szkolnego
Aksjologiczna	1. Dążenie do przestrzegania praw człowieka i obywatela.	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia dydaktyczne i wychowawcze poruszające treści dotyczące praw człowieka i obywatela, - praca indywidualna z uczniami, - organizowanie lub współorganizowanie 	nauczyciele WOS, podstaw przedsiębiorczości, wychowawcy klas, rzecznik praw ucznia,

		<p>warsztatów, szkoleń dla nauczycieli i rodziców,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zajęcia edukacyjne dotyczące konsekwencji prawnych w przypadku naruszenia godności, wyrządzenia krzywdy drugiemu człowiekowi zwłaszcza gdy podłożem jest nietolerancja, - zajęcia dotyczące kształtowania postawy tolerancji, - współpraca z placówkami specjalistycznymi wspierającymi szkołę (warsztaty problemowe, konsultacje). 	pedagog
	2. Kształtowanie zainteresowania kulturą i dorobkiem duchowym narodu.	<ul style="list-style-type: none"> - wyjścia do muzeów, teatrów, galerii sztuki, - zajęcia przedmiotowe (szczególnie język polski, historia, WOS). 	nauczyciele przedmiotów humanistycznych, opiekun czytelní
	3. Budowanie szacunku dla tradycji i historii oraz symboli narodowych.	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie uroczystości szkolnych związanych ze świętami narodowymi (np. 11 listopada, 3 Maja) oraz tradycją szkoły (Święto Szkoły, Ślubowanie klas I), - zajęcia edukacyjne dla uczniów i nauczycieli dotyczące znaczenia symboli narodowych i konsekwencji prawnych w sytuacji ich znieważania, - organizacja Ogólnopolskiego Konkursu Historycznego „Polska Nasza Niepodległa...”, - udział nauczycieli i uczniów w marszach, happeningach upamiętniających wydarzenia historyczne (np. upamiętnienie wybuchu stanu wojennego, itp.), - treści przekazywane na zajęciach: wos, historia, edb. 	nauczyciele WOS, historii, wychowawcy klas, nauczyciele, rzecznik praw ucznia
	4. Rozwijanie poczucia przynależności lokalnej, ojczyzny, społeczności europejskiej.	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia w ramach godzin wychowawczych, - zajęcia dydaktyczne poruszające treści o tematyce regionalnej, - udział w konkursach, - rajdy rowerowe po Podlasiu (UKS Budowlanka), - udział w konkursach tematycznych 	wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotów humanistycznych, opiekunowie UKS, nauczyciele odpowiedzialni za organizację Targów

		- celebrowanie świąt religijnych i historycznych.	Szkół i Forum Szkół, doradca zawodowy
	5. Pomoc w odnajdywaniu przez uczniów swego miejsca w świecie oraz określaniu jego stosunku do tradycji i współczesności.	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia w ramach godzin z wychowawcą, - podtrzymanie klasowych tradycji, - praca indywidualna, - kultywowanie tradycji szkoły – Święto Szkoły, konkurs wiedzy o patronie, studniówka, - kultywowanie obrzędów religijnych (szczególnie katolicyzmu i prawosławia), – szkolne i klasowe spotkania opłatkowe. 	wychowawcy klas, opiekun samorządu szkolnego, katecheci, nauczyciel świetlicy, pedagog szkolny

TREŚCI WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNE KIEROWANE DO CAŁEJ SPOŁECZNOŚCI SZKOLNEJ

UCZNIOWIE

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	POZIO MY	STRATEGIE	SPOSOBY REALIZACJI	WYKONAWCY
1. Diagnoza zagrożeń występujących w środowisku ucznia.	1. Szczegółowa analiza sytuacji rodzinnej ucznia.	uniwersalna	- rozwoju zasobów środowiskowych	- wywiady z uczniami i ich rodzicami, - obserwacja uczniów.	- wychowawcy klas, - pedagog szkolny, - nauczyciele.
	2. Współpraca z samorządem szkolnym w celu poznania zasięgu, form i miejsc, w których dochodzi do zachowań niepożądanych.	uniwersalna	- edukacji rówieśniczej	- rozmowy z przedstawicielami samorządu szkolnego	- opiekun SU, - pedagog szkolny.
	3. Monitorowanie skali zagrożeń dotyczących zdrowia i bezpieczeństwa młodzieży.	uniwersalna	- rozwoju zasobów środowiskowych	- przeprowadzenie okresowych badań ankietowych, - obserwacja sytuacji szkolnej, - praca wychowawcza z klasami.	- dyrektor szkoły, - zespół wychowawczy, - wychowawcy klas.

2. Podnoszenie świadomości skutków zachowań ryzykownych	1. Przekazywanie uczniom wiedzy na temat negatywnych skutków uzależnień behawioralnych (gry komputerowe, Internet, telefon, hazard, jedzenie) i od substancji psychoaktywnych (m.in. narkotyków, dopalaczy, sterydów).	uniwersalna selektywna	- przekazu informacji - edukacji rówieśniczej	- tematyka godzin z wychowawcą, - praca indywidualna z młodzieżą z tzw. „grupy zwiększonego ryzyka” uzależnieniem, - wskazywanie fachowej literatury, stron www, - udział w zajęciach w ramach programów profilaktycznych prowadzonych przez instytucje wspierające szkołę, m.in. MONAR, ETAP, Policja.	- wychowawcy klas, - pedagog szkolny, - nauczyciele WF, - higienistka szkolna, - instytucje wspierające szkołę.
	2. Przekazywanie uczniom wiedzy na temat negatywnych skutków zachowań destrukcyjnych, m.in. cyberprzemocy, przemocy fizycznej i psychicznej, poszanowania i ochrony praw autorskich i wizerunku.	uniwersalna selektywna	- przekazu informacji - edukacji rówieśniczej	- tematyka godzin z wychowawcą, - praca indywidualna z młodzieżą z tzw. „grupy zwiększonego ryzyka” uzależnieniem zachowaniami destrukcyjnymi, - wskazywanie fachowej literatury, stron www, - udział w zajęciach w ramach programów profilaktycznych prowadzonych przez instytucje wspierające szkołę, m.in. MONAR, ETAP, Policja.	- wychowawcy klas, - pedagog szkolny, - higienistka szkolna, - instytucje wspierające szkołę.

	<p>3. Uczenie organizacji czasu wolnego poprzez zachęcanie do udziału w zajęciach pozalekcyjnych, pozaszkolnych</p>	uniwersalna	<ul style="list-style-type: none"> - alternatyw 	<ul style="list-style-type: none"> - różnego rodzaju zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, - zajęcia profilaktyczne dla klas II w Punkcie Konsultacyjnym Stowarzyszenia MONAR. 	<ul style="list-style-type: none"> - osoby odpowiedzialne za prowadzenie zajęć pozalekcyjnych
	<p>4. Szkolny system wspierania ucznia w sytuacji rozpoznania wczesnych objawów używania środków psychoaktywnych i zachowań destrukcyjnych</p>	wskazująca		<ul style="list-style-type: none"> - informacja o systemie wsparcia przekazana na zajęciach z wychowawcą, - informacja o miejscach, placówkach specjalistycznych (strona internetowa szkoły, ulotka u pedagoga), - zajęcia profilaktyczne ze specjalistami. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dyrektor, - wychowawcy klas, - pedagog szkolny , - higienistka szkolna, - instytucje wspierające szkołę.
<p>3. Uświadomienie młodzieży roli umiejętnego rozwiązywania problemów w sytuacjach trudnych społecznie</p>	<p>1. Przekazanie informacji na temat prawidłowych zachowań uczniów w grupie rówieśniczej (tj. asertywność, rozwiązywanie konfliktów)</p>	uniwersalna	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowania umiejętności życiowych - edukacji rówieśniczej - przekazu informacji 	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia integracyjne w ramach godzin z wychowawcą, - zajęcia pozalekcyjne, wycieczki, zespołowe przygotowywanie np. imprez szkolnych, prac konkursowych, - cykle zajęć w klasach dotyczące rozwiązywania bieżących problemów grup (klas), - praca indywidualna z uczniami doświadczającymi trudności w życiu osobistym i szkolnym. 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy klas, - pedagog szkolny.

	<p>2. Wskazanie na konieczność poszanowania własnej osoby, podnoszenie poziomu samooceny przekazywanie konstruktywnych sposobów radzenia sobie ze stresem</p>	uniwersalna	<ul style="list-style-type: none"> - przekazu informacji, - kształtowania umiejętności życiowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - tematyka godzin z wychowawcą, - zajęcia WF, - program dla maturzystów: „Stres pod kontrolą”, - praca indywidualna z uczniami. 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy klas, - pedagog szkolny, - nauczyciel świetlicy, - higienistka szkolna, - nauczyciele w-f.
	<p>3. Kształtowanie umiejętności społecznych ważnych w kontaktach z innymi ludźmi (komunikacja, przeciwstawianie się presji, naciskom społecznym)</p>	uniwersalna	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowania umiejętności życiowych, - edukacji rówieśniczej. 	<ul style="list-style-type: none"> - tematyka godzin z wychowawcą, - pogadanki klasowe, rozmowy indywidualne z pedagogiem, wychowawcą, - współpraca z grupami i w grupach (klasach), - praca indywidualna. 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy klas, - pedagog szkolny.
<p>3. Wzmacnianie postaw pożądanых społecznie.</p>	<p>1. Pokazywanie uczniom pozytywnych wzorów do naśladowania</p>	uniwersalna	<ul style="list-style-type: none"> - edukacji rówieśniczej, - kształtowania umiejętności życiowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - modelowanie postaw przez pracowników szkoły, - wskazywanie i podkreślanie wartości uznanych i społecznie akceptowanych podczas lekcji przedmiotowych i godzin wychowawczych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wszyscy pracownicy szkoły, - uczniowie.

	<p>2. Kształtowanie postaw tolerancji i antydyskryminacji wobec odmienności postaw, religii, ubioru, rasy, narodowości itp.</p>	uniwersalna	<ul style="list-style-type: none"> - edukacji rówieśniczej, - kształtowania umiejętności życiowych, - alternatyw. 	<ul style="list-style-type: none"> - tematyka lekcji wychowawczych i przedmiotowych, - poznawanie i uczestnictwo w obrzędach innych wyznań (szczególnie religia katolicka i prawosławna), - zajęcia edukacyjne prowadzone przez specjalistów (np. funkcjonariuszy Policji, Stowarzyszeń), - treści o innych kulturach przekazywane m.in. na lekcjach wychowania do życia w rodzinie, WOK, języku polskim, historii, WOS, geografii, językach obcych, rajdy rowerowe po Podlasiu, - udział młodzieży w obchodach świąt. 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy klas, - pedagog szkolny, - nauczyciele przedmiotowi , - specjaliści, - katecheci.
	<p>3. Wskazywanie uczniom korzyści wynikających z przestrzegania norm, zasad panujących w szkole, wdrażanie do obowiązkowości przestrzegania prawa szkolnego.</p>	uniwersalna	<ul style="list-style-type: none"> - rozwoju zasobów środowiskowych, - kształtowania umiejętności życiowych, - przekazu informacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - kontrola realizacji obowiązku szkolnego, - nagradzanie dobrych przykładów, - tematyka godzin wychowawczych, - praca indywidualna z uczniami, szczególnie drugorocznymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - dyrekcja szkoły, - pedagog szkolny, - wychowawcy klas, - wszyscy pracownicy szkoły.

NAUCZYCIELE I PRACOWNICY SZKOŁY

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	POZIOMY	STRATEGIE	SPOSOBY REALIZACJI	WYKONAWCY
1. Poszerzanie wiedzy z zakresu przyczyny podejmowania zachowań ryzykownych przez młodzież, ukazanie sposobów zapobiegania im oraz doskonalenie własnego warsztatu pracy w tej dziedzinie.	1. Zapoznanie nauczycieli ze skutecznymi metodami rozwiązywania konfliktów w grupach uczniowskich.	uniwersalna	- rozwoju umiejętności wychowawczych, - przekazu informacji.	- nawiązywanie współpracy z poradniami specjalistycznymi, - korzystanie z konsultacji z doradcami metodycznymi, - doskonalenie zawodowe wewnętrzne i zewnętrzne, - spotkania z ekspertami, - spotkania indywidualne z pedagogiem.	- lider WDN, - pedagog szkolny, - zainteresowani nauczyciele, - doradca metodyczny.
	2. Przekazywanie wiedzy na temat przyczyn, konsekwencji oraz sposobów zapobiegania zachowaniom ryzykownym młodzieży.	uniwersalna	- przekazu informacji	- spotkania z ekspertami np. policjantami, terapeutą, - korzystanie z fachowej literatury, - udział w różnych formach doskonalenia.	- pedagog szkolny, - lider WDN, - zainteresowani nauczyciele.

	3. Edukowanie nauczycieli w zakresie konstruktywnego wyrażania emocji, agresji, złości, lęku, stresu.	uniwersalna	<ul style="list-style-type: none"> - przekazu informacji, - rozwoju umiejętności wychowawczych. 	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania z ekspertami np. z psychologiem, - doskonalenie zawodowe wewnętrzne i zewnętrzne, - korzystanie z fachowej literatury, - udział w różnych formach doskonalenia. 	<ul style="list-style-type: none"> - lider WDN, - pedagog szkolny, - zainteresowani nauczyciele.
	4. Poszerzanie i doskonalenie form i metod pracy z rodzicami.	uniwersalna	<ul style="list-style-type: none"> - przekazu informacji, - rozwoju zasobów środowiskowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wywiadówki klasowe, - wspólne organizowanie wycieczek, imprez itp., - spotkania z ekspertem, - spotkania indywidualne, - konsultacje dla wychowawców w ramach pracy zespołu wychowawczego. 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy klas, - pedagog szkolny, - zespół wychowawczy.
2. Rozwijanie umiejętności indywidualnej i grupowej pracy z uczniami.	1. Modelowanie postaw związanych ze zdrowym stylem życia.	uniwersalna	<ul style="list-style-type: none"> - przekazu informacji, - rozwoju zasobów środowiskowych, - alternatyw. 	<ul style="list-style-type: none"> - godziny z wychowawcą, - lekcje przedmiotowe, - dyżury w czasie przerw, - wspólne imprezy szkolne, - spędzanie czasu pozalekcyjnego (np. koła zainteresowań). 	<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele

	<p>2. Wdrażanie nauczycieli do prowadzenia kół zainteresowań, organizacji wycieczek, rajdów, apeli okolicznościowych itp.</p>	uniwersalna	<ul style="list-style-type: none"> - alternatyw, - rozwoju umiejętności wychowawczych. 	<ul style="list-style-type: none"> - koła zainteresowań, zajęcia pozalekcyjne, - wycieczki klasowe, - wyjścia do kina, na basen, łyżwy itd., - gazetka szkolna. 	<ul style="list-style-type: none"> - osoby prowadzące zajęcia pozalekcyjne, organizujące wycieczki, wyjazdy, - wychowawcy klas.
	<p>3. Zapoznanie n-li z aktywnymi metodami prowadzenia godzin wychowawczych.</p>	uniwersalna	<ul style="list-style-type: none"> - rozwoju umiejętności wychowawczych 	<ul style="list-style-type: none"> - udział w wewnątrzszkolnym doskonaleniu warsztatu pracy wychowawczej, - udział w kursach i szkoleniach. 	<ul style="list-style-type: none"> - lider WDN, - pedagog szkolny, - zespół wychowawczy.
<p>3. Podnoszenie umiejętności adekwatnego reagowania w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia młodzieży.</p>	<p>1. Doskonalenie umiejętności adekwatnego reagowania w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia uczniów.</p>	uniwersalna	<ul style="list-style-type: none"> - rozwoju umiejętności wychowawczych, - przekazu informacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - udział w kursach i szkoleniach np. BHP, - korzystanie z fachowej literatury, - regularne aktualizowanie oraz przypominanie pracownikom szkoły „Procedur postępowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń”. 	<ul style="list-style-type: none"> - dyrektor szkoły, - inspektor BHP, - pracownicy administracyjno – obsługowi, - kierownik gospodarczy.

	2. Wdrażanie nauczycieli do pełnienia dyżurów w szkole za szczególnym zwracaniem uwagi na zachowanie bezpieczeństwa i zachowania ryzykowne młodzieży .	uniwersalna	- rozwoju umiejętności wychowawczych, - przekazu informacji.	- dyżury w czasie przerw	- nauczyciele dyżurni, - Dyrektor szkoły, - pracownicy administracyjno – obsługowi.
--	--	-------------	---	--------------------------	---

RODZICE

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	POZIOMY	STRATEGIE	SPOSOBY REALIZACJI	WYKONAWCY
1. Podnoszenie świadomości na temat ich roli w wychowaniu dzieci i młodzieży, wdrażania do prozdrowotnego stylu życia.	1. Uświadomienie rodzicom ich roli w zdrowym życiu i wychowaniu dzieci i młodzieży.	uniwersalna	- rozwoju umiejętności wychowawczych, - przekazu informacji.	- wywiadówki klasowe, - spotkania z ekspertami, - spotkania indywidualne z pedagogiem, wychowawcami klas.	- wychowawcy klas, - pedagog szkolny.
	2. Zapoznanie i zachęcanie rodziców do korzystania z fachowej literatury.	uniwersalna	- rozwoju umiejętności wychowawczych, - przekazu informacji.	- wywiadówki klasowe, - spotkania indywidualne z pedagogiem.	- wychowawcy klas, - pedagog szkolny.

	3. Wdrażanie rodziców do aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego.	uniwersalna	- rozwoju umiejętności wychowawczych, - przekazu informacji.	- spotkania z ekspertami, - spotkania indywidualne z pedagogiem, wychowawcami klas, - współorganizacja rajdów rowerowych, biwaków, wycieczek, zawodów sportowych.	- wychowawcy klas, - pedagog szkolny.
2. Wspieranie postaw rodzicielskich w zakresie prawidłowego porozumiewania się z dziećmi i wychowania młodzieży	1. Poszerzanie wiedzy rodziców w zakresie zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży.	uniwersalna	- przekazu informacji	- spotkanie z ekspertami, - wywiadówki szkolne i klasowe, - pogadanki klasowe, - rozmowy indywidualne z pedagogiem i wychowawcami.	- pedagog szkolny, - wychowawcy klas.
	2. Zapoznanie i zachęcanie rodziców do korzystania z wiedzy i pomocy poradni specjalistycznych.	uniwersalna	- przekazu informacji	- udostępnianie rodzicom adresów poradni specjalistycznych (tablica informacyjna, strona www szkoły), - spotkania indywidualne z wychowawcami klas, pedagogiem.	- pedagog szkolny, - wychowawcy klas.
	3. Wdrażanie rodziców do utrzymywania systematycznego kontaktu ze szkołą i sprawowanie kontroli nad realizacją obowiązku szkolnego dzieci.	uniwersalna	- rozwoju umiejętności wychowawczych, - przekazu informacji, - rozwoju zasobów środowiskowych.	- wywiadówki klasowe, - kontakt telefoniczny i listowny z wychowawcą klasy, pedagogiem.	- pedagog szkolny, - wychowawcy klas, - dyrektor.

	<p>4. Poszerzenie wiedzy rodziców w zakresie zapobiegania niepowodzeniom szkolnym.</p>	uniwersalna	<ul style="list-style-type: none"> - rozwoju umiejętności wychowawczych, - przekazu informacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - wywiadówki klasowe, - spotkania indywidualne z wychowawcami klas i pedagogiem. 	<ul style="list-style-type: none"> - pedagog szkolny, - wychowawcy klas.
	<p>5. Uświadomienie rodzicom roli wspólnie spędzonego czasu wolnego i zapoznanie z aktywnymi metodami odpoczynku i rekreacji.</p>	uniwersalna	<ul style="list-style-type: none"> - rozwoju umiejętności wychowawczych, - przekazu informacji. - alternatyw. 	<ul style="list-style-type: none"> - wywiadówki klasowe, - spotkania indywidualne z wychowawcami klas i pedagogiem, - współorganizacja imprez szkolnych i wycieczek. 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy klas, - pedagog.

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI W SYTUACJACH ZAGROŻENIA MŁODZIEŻY
DEMORALIZACJĄ
DZIAŁANIA INTERWENCYJNE**

I. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat używa alkoholu lub innych środków odurzających uprawia nierząd bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji (naruszanie praw współżycia społecznego: arogancja, wulgarność, przemoc emocjonalna; popełnienie czynu zabronionego; systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki; wścążostwo; udział w działalności grup przestępczych - art. 4 § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich) należy podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy a ten informuje dyrektora oraz pedagoga szkolnego.
2. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i informuje ich o problemach wynikających z zachowania ucznia.
3. Wychowawca wraz z pedagogiem szkolnym w obecności ucznia i rodziców przeprowadza rozmowę. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
4. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i jego udział w programie terapeutycznym.
5. Wychowawca z pedagogiem sporządzają notatkę z przeprowadzonych czynności i umieszczają w dokumentacji pedagoga.
6. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
7. Podobnie, gdy szkoła wykorzystwała wszystkie dostępne środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, szkoła powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
8. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w postępowaniu karnym, dyrektor szkoły jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję .

II. Jeśli nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy (pedagoga) oraz dyrekcję, którzy podejmują następujące kroki:
2. Odizolowanie ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawiać go samego; stworzyć warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wezwanie lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadomienie o tym fakcie rodziców/opiekunów, których trzeba zobowiązać do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia

albo przekazaniu go funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki.

5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyjscia do szkoły, a jest on agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób.
W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości (stężenie we krwi powyżej 0,5% o alkoholu lub w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³) policja ma prawo przewieźć ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). Jeśli uczeń nie ukończył 18 lat, o fakcie tym zawiadamia się jego rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny.
6. Jeżeli powtarzają się wypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, dyrektor placówki ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.
7. Z przeprowadzonych działań sporządza się notatkę służbową, którą podpisują osoby uczestniczące w podjętych czynnościach.

III. Jeśli na terenie szkoły zostanie znaleziona substancja wyglądem przypominająca narkotyk, powinno się podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje, (jeśli to możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu i wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji przekazuje zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
4. Z przeprowadzonych działań sporządza się notatkę służbową, którą podpisują osoby uczestniczące w podjętych czynnościach.

IV. Gdy zachodzi podejrzenie, ze uczeń ma przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinno się podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawcy, pedagoga, dyrektora itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży) ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku poszukiwaną substancją. *Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani plecaka (torby) ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.*
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. Gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i okazania zawartości teczek, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezione substancje i zabierają do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i

od kogo Uczeń nabył substancje. Całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

5. Z przeprowadzonych działań sporządza się notatkę służbową, którą podpisują osoby uczestniczące w podjętych czynnościach.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzenie do obrotu środków odurzających;
- udzielenie innej osobie, ułatwienie lub umożliwienie ich użycia oraz nakłaniania do ich użycia;
- wytwarzania i przetwarzania środków odurzających.

V. W przypadku uzyskania informacji o popętnieniu na terenie szkoły czynu karalnego ściganego z urzędu należy:

1. Zabezpieczyć miejsce popełnienia czynu (nie dopuścić w to miejsce osób postronnych) i ewentualnie ustalić świadków zdarzenia.
2. Zawiadomić dyrektora szkoły oraz policję.
3. Wykonać ewentualne czynności zalecone przez przyjmującego zgłoszenie policjanta.
4. Odnotować godzinę zgłoszenia, sprawdzić w dostępny sposób wiarygodność informacji.
5. W rozmowie z pokrzywdzonym ustalić liczbę sprawców i ich dane personalne.
6. W przypadku zaistnienia zdarzenia, o ile jest to konieczne i możliwe, zatrzymać do czasu przybycia policji ofiarę przestępstwa i jego sprawcę/ów/ (przekazać pod opiekę dyrektorowi lub pedagogowi szkolnemu).
7. Powiadomić rodziców ucznia - sprawcy.
8. Nie nagłaśniać zdarzenia.

VI. Postępowanie nauczyciela wobec osoby, która stała się ofiarą czynu karalnego:

1. Udzielenie pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły.
3. Powiadomienie rodziców ucznia.
4. Niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

„Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić sąd rodzinny lub policję oraz przedsięwziąć czynności nie cierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu” (art. 4§3 ustawy postępowaniu sprawach nieletnich)”

„Instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuraturę lub policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego

do ścigania przestępstw(...) aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.”(art.304§2 kpk)”.

Kategorie przestępstw z Kodeksu Karnego ścigane z urzędu:

1. Udział w bójce lub pobiciu.
2. Doprowadzenie małoletniego poniżej 15 lat do obcowania płciowego lub poddania się innej czynności seksualnej.
3. Znęcanie się.
4. Wywieranie wpływu na świadka w celu skłonienia do cofnięcia skarg lub wpłynięcia na złożone zeznania.
5. Podrabianie dokumentów.
6. Kradzież i przywłaszczenie.
7. Kradzież z włamaniem.
8. Rozbój.
9. Oszustwo.
10. Posiadanie narkotyków.

VII. Postępowanie nauczyciela w przypadku znalezienia na terenie szkoły materiałów wybuchowych, broni i innych niebezpiecznych substancji

1. Uniemożliwienie dostępu osób postronnych do tych środków.
2. Powiadomienie dyrekcji szkoły, która przeprowadza ewakuację i powiadamia policję - tel. 997 lub 112.
3. W przypadku nieobecności dyrekcji szkoły, nauczyciel - organizator zajęć podejmuje procedury leżące w gestii dyrekcji.

VIII. Postępowanie nauczyciela w przypadku uchylenia się ucznia od obowiązku szkolnego i wagarowania.

1. Uczeń jest zobowiązany usprawiedliwić nieobecność w ciągu 2 tygodni od daty nieobecności.
2. W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności wychowawca przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem w celu poznania przyczyny wagarów, ucieczki z lekcji oraz świadomości ucznia dotyczącej konsekwencji dokonywanych wyborów i podejmowanych decyzji.
3. Kontakt wychowawcy z rodzicami, udzielanie informacji o frekwencji oraz udzielenie upomnienia lub nagany uczniowi zgodnie ze Statutem szkoły.
4. Wychowawca prowadzi rozmowę z uczniem w obecności rodziców w trakcie, której określają warunki poprawy frekwencji ucznia na zajęciach
5. Dalsza obserwacja ucznia.
6. W przypadku wyeliminowania problemu uczeń powinien być nagrodzony np. pochwałą do rodziców, na forum klasy, oceną z zachowania.
7. W przypadku braku poprawy zaistniałej sytuacji wychowawca przekazuje do pedagoga:
  - wykaz uczniów z podaną informacją skali problemu,
  - podjętych przez siebie działaniach i efektach,

- sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia.
- 8. Wychowawca wraz z pedagogiem przeprowadza rozmowę z rodzicami w obecności ucznia. Rozmowa ma na celu wyjaśnienie przyczyny nieobecności, zawarcie kontraktu, poinformowanie o konsekwencjach wagarów. Pedagog szkolny zakłada uczniowi kartę pracy indywidualnej z uczniem.
- 9. Kolejna rozmowa z uczniem, rodzicami i pedagogiem szkolnym.
- 10. Po wyczerpaniu możliwości, postępowanie według regulaminu szkolnego - wychowawca wysyła do rodziców upomnienie w sprawie regularnego posyłania dziecka na zajęcia szkolne.
- 11. W przypadku dalszego opuszczania przez ucznia zajęć szkolnych, braku współpracy ze strony rodziców, wyczerpania wszelkich możliwości rozwiązania problemu na terenie szkoły - dyrektor wysyła notatkę do sądu rodzinnego.
- 12. Wychowawca klasy powinien dopilnować, aby kopie zawiadomień i upomnień znalazły się w dokumentacji szkoły. Konieczne jest przestrzeganie procedury w powyższej kolejności.

IX. Postępowanie nauczyciela w sytuacji zagrożenia poczucia bezpieczeństwa (wobec ucznia zachowującego się agresywnie - bójka, pobicie, znęcanie psychiczne, wymuszanie, zastraszanie, itp.)

W naszej szkole obowiązuje zasada: brak tolerancji dla agresji i zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach każdy pracownik szkoły ma obowiązek reagować w sytuacji, gdy uczeń zachowuje się agresywnie. W przypadku ucznia zachowującego się agresywnie nauczyciel zobowiązany jest do:

1. Natychmiastowej słownej i stanowczej reakcji na zaistniałą sytuację, tzn.:
  - Rozdzielić uczniów i odizolować sprawcę od ofiary,
  - Podjąć próbę wyciszenia agresji - odizolować ucznia zachowującego się agresywnie od grupy. W razie potrzeby wezwać pomoc (innego nauczyciela, pedagoga, pielęgniarkę).
  - Udzielić pomocy ofierze agresji - zaprowadzić osobę poszkodowaną do pielęgniarki szkolnej, a w przypadku jej nieobecności udzielić poszkodowanemu pierwszej pomocy, jeżeli takiej wymaga
  - Zabezpieczyć pozostałych uczniów.
2. Zgłosić fakt do wychowawcy klasy i pedagoga szkolnego.
3. Wychowawca bądź pedagog szkolny przeprowadza rozmowę o charakterze ostrzegawczym z uczniem bądź uczniami biorącymi udział w zdarzeniu agresywnym celem ustalenia przyczyn - konfrontacji zdarzenia.
4. Wychowawca bądź pedagog szkolny natychmiast wzywa do szkoły rodziców uczniów (zarówno sprawcy jak i ofiary zdarzenia).
5. Uczeń, który dopuścił się zachowania agresywnego otrzymuje uwagę do dziennika bądź też naganę wychowawcy klasy.
6. Z rozmowy z uczniem i rodzicem pedagog szkolny sporządza notatkę, którą podpisuje zarówno uczeń, jaki i rodzic, a następnie zapisuje fakt agresji w teczce indywidualnej „agresora”.
7. W przypadku poważnego naruszenia nietykalności osobistej dyrektor szkoły zgłasza sprawę agresji fizycznej na policję celem wyciągnięcia konsekwencji prawnych wobec sprawcy czynu.

CEREMONIAŁ SZKOLNY ZESPOŁU SZKÓŁ BUDOWLANO - GEODEZYJNYCH W BIAŁYMSTOKU

Ceremoniał Zespołu Szkół Budowlano - Geodezyjnych w Białymstoku opracowany został zgodnie z zapisem znajdującym się we wstępie do Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), gdzie czytamy:

„Oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa; kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także wskazaniemi zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji o Prawach Dziecka. Nauczanie i wychowanie - respektując chrześcijański system wartości - za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności”.

Ceremoniał, rozumiany jako opis sposobów przeprowadzania najważniejszych uroczystości szkolnych z udziałem sztandaru szkoły oraz zbiór zasad zachowania się młodzieży w trakcie uroczystości szkolnych, jest zatem ważnym elementem szkolnego programu wychowawczego. Nawiązuje on, bowiem do tradycji szkoły, a także wzbogaca treści służące kształtowaniu emocjonalnego stosunku uczniów do symboli narodowych oraz Ojczyzny. Buduje w młodzieży postawy patriotyczne i uczy szacunku do tradycji narodu polskiego.

Uroczystości i symbole ZSB-G

Do najważniejszych uroczystości tworzących ceremoniał ZSB-G należą:

- a) rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego,
- b) ślubowanie klas pierwszych,
- c) Święto Szkoły
- d) uroczyste zakończenie zajęć dydaktyczno – wychowawczych klas IV,
- e) uroczystości związane ze świętami narodowymi:
  - 11 listopada - Narodowe Święto Niepodległości,
  - 3 maja – Święto Narodowe 3 Maja

Szczególną uwagę przywiązuje się do kultywowania pamięci o patronie szkoły - Stefanie Władysławie Bryle. Święto Szkoły i ślubowanie klas I, to doskonała okazja, aby przypominać sylwetkę wspaniałego uczonego, patrioty i człowieka. Samorząd Uczniowski dba o tablicę pamiątkową, która znajduje się przed budynkiem ZSB-G.

Do symboli szkolnych ZSB-G zaliczamy:

- a) sztandar szkoły
- b) godło/logo szkoły

Sztandar szkoły:

1. Dla społeczności szkolnej sztandar szkolny jest symbolem Polski – Narodu - Małej Ojczyzny, jaką jest szkoła i jej najbliższe środowisko.
2. Uroczystości z udziałem sztandaru wymagają zachowania powagi i okazania należnego mu szacunku poprzez właściwy ubiór, postawę.
3. Przechowywanie, transport i przygotowanie sztandaru do prezentacji wymagają właściwej dbałości i uwagi, tak, aby sztandar nie uległ zmianie lub znieważeniu.
4. Sztandar wraz z insygniami pocztu sztandarowego, jest przechowywany na terenie szkoły, w przeznaczonym do tego celu pomieszczeniu.
5. Uczestnictwo w poczcie sztandarowym to najbardziej honorowa funkcja w szkole, dlatego w jego składzie winni znaleźć się uczniowie o nienagannej postawie, godni takiego zaszczytu.
6. Skład osobowy pocztu, zastępczego pocztu sztandarowego tworzą:
Chorąży (sztandarowy) - uczeń
Asysta – dwie uczennice/ dwóch uczniów
7. Chorąży i asysta powinni być ubrani odświętnie.
Uczeń - garnitur lub ciemne spodnie, biała koszula
Uczennice - biała bluzka i ciemne spódnice tej samej długości
8. Insygnia pocztu sztandarowego:
  - biało-czerwone szarfy przewieszane przez prawe ramię, zwrócone kolorem białym w stronę kołnierza, spięte na lewym biodrze,
  - białe rękawiczki.
9. Udział sztandaru w uroczystościach na terenie szkoły:
  - a) uroczyste rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego,
  - b) ślubowanie klas pierwszych,
  - c) Święto Szkoły,
  - d) uroczystości rocznicowe: Konstytucja 3 Maja i Święto Niepodległości,
  - e) uroczyste pożegnanie absolwentów szkoły.
10. Sztandar szkoły może brać udział w uroczystościach rocznicowych organizowanych przez administrację samorządową i państwową oraz w uroczystościach religijnych: mszy świętej, uroczystościach pogrzebowych i innych.

Godło szkoły (logo) jest eksponowane podczas uroczystości, na dyplomach, oficjalnych pismach urzędowych szkoły, znaczkach, identyfikatorach.

Kolejność powitania, przemawiania zajmowania miejsc na uroczystościach szkolnych jest zgodny z oficjalną **precedencją** obowiązującą w Polsce.

Symbole, barwy i hymn narodowy są traktowane z należyтым szacunkiem i czią, zgodnie z wymogami obowiązującego prawa.

WYKAZ INSTYTUCJI WSPOMAGAJĄCYCH REALIZACJĘ PROGRAMU

- Ośrodek Profilaktyki i Terapii dla Młodzieży i Dorosłych „ETAP”ul. Włókiennicza 7, 15 - 464 Białystok tel. (085) 74 45 224 <http://www.stowarzyszeniedroga.pl/etap1.html>
- Punkt Konsultacyjny Stowarzyszenia MONAR 15-814 Białystok, ul. Hallera 8 tel: 0856516564
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr ul. Piotrkowska 2, 15-439 Białystok tel.: 85 744 53 50<http://www.poradnia.bialystok.pl>
- Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna dla Dzieci i Młodzieży z Zaburzeniami Emocjonalnymi ul. Mickiewicza 31/2, 15-214 Białystok tel. 85 732 86 66
- Centrum Ochrony Dziecka i Rodziny KLANZA ul. Kleeberga 815-691Białystok tel./fax: 85 652 54 94, 690 955 000
- Komenda Miejska Policji w Białymstoku ul. Bema 4 15-369 Białystok tel.: 85 745 59 97 www.bialystok.policja.gov.pl
- Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku ul. Sienkiewicza 65 15-001 Białystok tel.: 85 675 40 11 www.podlaska.policja.gov.pl
- Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Białymstoku ul. Warszawska 57A, 15-001 Białystok tel.: 85 732 52 36 www.psse.bialystok.pl
- Uniwersytet Medyczny w Białymstoku ul. Kilińskiego 1, 15-089 Białystok Telefon: 85748 54 00
- Fundacja DIALOG ul. Abramowicza 1, 15-872 Białystok tel.: 85 742 40 41
- Stowarzyszenie Kontakt Miast Białystok – Eindhovenul. Boruty 19, 15-157 Białystok tel.: 85 676 33 03
- Promed - Scholul.Sienkiewicza 53, 15-002 Białystok tel.: 85 664 24 07

MONITOROWANIE:

Monitorowanie będzie prowadzone przez:

- dyrekcję szkoły – nadzór pedagogiczny podczas hospitacji, badanie wyników nauczania, kontrola przestrzegania zasad oceniania, analiza dokumentacji pedagogicznej (zapisy w dzienniku elektronicznym dotyczące realizacji programów nauczania i wychowawczych klas oraz spotkań z rodzicami, sprawozdania z realizacji kół, zespołów przedmiotowych, programów profilaktyki i wychowawczego),
- wychowawców klas – prowadzenie i analizowanie dokumentacji pedagogicznej (dziennik elektroniczny klasy, sprawozdanie z realizacji planu wychowawczego klasy),
- pedagoga szkolnego – prowadzenie i analizowanie dokumentacji pedagogicznej (m.in.: dziennik zajęć, plany i programy wychowawcze i profilaktyczne, karty obserwacji uczniów),
- opiekuna Samorządu Szkolnego – prowadzenie i analizowanie planów pracy, dokumentów szkoły (Statut Szkoły, plany pracy), sprawozdania ze spotkań samorządu,
- Radę Pedagogiczną – analiza sprawozdań, planów pracy, programów,
- nauczycieli – analiza dokumentacji dotyczącej własnej pracy, programów wychowawczych,
- Prezydium Rady Rodziców – analiza dokumentacji niezbędnej do oceny realizacji programu,
- Samorząd Szkolny – analiza dokumentacji, sprawozdań, opinii dotyczących spraw wychowawczych.

EWALUACJA:

Ewaluacja czyli badanie, w jakim stopniu zostały osiągnięte zamierzone cele realizowane będzie przez:

- dyrekcję szkoły – przedstawiając wyniki analizy w sprawozdaniu z nadzoru pedagogicznego. Analiza realizacji będzie prowadzona poprzez obserwację zajęć dydaktycznych i wychowawczych, wnioski z realizacji kół zainteresowań, zajęć pozalekcyjnych, sprawozdania z programów wychowawczych,
- wychowawców klas – obserwacja uczniów, realizacja planów wychowawczych klas, wnioski z pracy indywidualnej z uczniami,
- pedagoga szkolnego – wnioski z realizacji programów wychowawczych, pracy wychowawczej w klasach, obserwacji uczniów, ankiet diagnozujących efektywność podejmowanych działań, rozmowy i wywiady z nauczycielami/ wychowawcami, uczniami, rodzicami, obserwacja grup (klas),
- opiekuna Samorządu Szkolnego – obserwacja, badania ankietowe, rozmowy z uczniami, nauczycielami,
- Radę Pedagogiczną – analiza sprawozdań, planów pracy, programów i wynikające z nich wnioski,
- nauczycieli – analiza dokumentacji dotyczącej własnej pracy, programów wychowawczych, obserwacja pracy własnej, efektów podejmowanych w szkole działań wychowawczych,
- Prezydium Rady Rodziców – analiza dokumentacji niezbędnej do oceny realizacji programu, rozmowy z uczniami, nauczycielami, pracownikami szkoły dotyczące sytuacji wychowawczej,
- Samorząd Szkolny – analiza dokumentacji, sprawozdań, rozmowy z przedstawicielami samorządów klasowych dotyczących sytuacji wychowawczej w szkole, wnioski z obserwacji sytuacji wychowawczej szkoły.

BIBLIOGRAFIA

- Kosińska E. „Mądrze i skutecznie. Zasady konstruowania szkolnego programu profilaktyki”, Rubikon, Kraków 2002
- Świętkiewicz G. (red.), „Profilaktyka w środowisku lokalnym”, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii”, Warszawa 2002.
- <https://www.ore.edu.pl/.../300-program-wychowawczy-i-program-profilaktyki-szkoly>

Modyfikacja Szkolnego Programu Profilaktyki została dokonana przez zespół w składzie:

Robert Chyży – Zastępca Dyrektora Szkoły

Sylwia Raciborska – pedagog szkolny

Sylwia Karczewska - nauczyciel języka polskiego

Wioletta Fedorowicz - nauczyciel języka polskiego

Dorota Cyrulik – nauczyciel języka niemieckiego

Halina Dziegielewska – doradca zawodowy

Program zatwierdzony podczas zebrania Rady Rodziców w dniu 26 września 2017 r.

Program zatwierdzony podczas zebrania Rady Pedagogicznej w dniu 29 września 2017 r.